

Еднасць думак і працы

Новыя кнігі і важныя падзеі, высокія ацэнкі калег і натуральная неабходнасць пабачыць сяброў — усё гэта аб'яднала творцаў, якія сабраліся на XXV з'езд Саюза пісьменнікаў Беларусі. Гэтым разам у сувязі з эпідэміялагічнай сітуацыяй і іншымі аб'ектыўнымі абставінамі яго вырашылі праводзіць не ў фармаце агульнага сходу з запрашэннем усіх членаў аб'яднання, а шляхам выбару дэлегатаў.

Так, у рабоце з'езда, які сёлета прайшоў у Нацыянальнай бібліятэцы, прынялі ўдзел 197 дэлегатаў (з 707 членаў СПБ), якія прадстаўлялі суполкі ўсіх абласцей краіны, а таксама кіраўнікі рэспубліканскіх міністэрстваў і ведамстваў, члены іншых творчых саюзаў. Прысутнічала і дэлегацыя з Расійскай Федэрацыі — прадстаўнікі Саюза пісьменнікаў на чале з яго першым сакратаром і сустаршыняй Саюза пісьменнікаў Саюзнай дзяржавы Мікалаем Івановым.

«Наша літаратура заўсёды была трывалым падмуркам нацыянальнай культуры, адной з невычэрпных крыніц мудрасці, духоўнасці і самасвядомасці народа, моцным сродкам фарміравання асобы грамадзяніна і патрыёта», — адзначана ў прывітанні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі ўдзельнікам і гасцям з'езда, якое зачытаў намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар Луцкі. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што найлепшыя ўзоры класічных твораў, праўдзівае, натхнёнае слова сучаснага пісьменніка сталі здабыткам культурнай спадчыны Беларусі: «Ідучы ад праўды жыцця, вы сваім талентам і актыўнай пазіцыяй самааддана служыце Радзіме, замацоўваеце пазіцыю беларусаў як высокакультурнай нацыі».

Георгій МАРЧУК, пісьменнік, сцэнарыст і драматург: «На жаль, сёлета не ўсе ўдзельнічалі ў з'ездзе, усё ж трэба ўлічваць эпідэміялагічную сітуацыю. Аднак прадстаўніцтва дастаткова пераканаўчае, сур'ёзнае: дэлегатаў абралі дэмакратычна. Думаю, што сёлета сустрэча мае лакальны працоўны рытм. Адзначу, мяне ўразіў даклад Мікалая

Чаргінца: у імне было найгранасці, штучнасці, перахвальвання сябе, няспраўджаных надзей. Усё па справе: навошта існуе Саюз пісьменнікаў, якую функцыю ў сферы ідэалогіі і палітыкі выконвае, што зроблена за апошнія гады. Прыемна было падрабязна даведацца, наколькі актыўна працуюць абласныя і Мінскае гарадское аддзяленні. Усё гэта і ёсць еднасць думак і еднасць працы».

У асабістым прывітальным слове Ігар Луцкі адзначыў, што неабходна шукаць новыя шляхі дзеля развіцця літаратуры. Ён прапанаваў членам Саюза пісьменнікаў

У кулуарах з'езда.

Беларусі ўзяць шэфства над студэнцкімі літаратурнымі аб'яднаннямі, пераасэнсаваць і дэталёва пераглядзець тое, што адбываецца ў дзіцячай літаратуры, адрадыць літаратурныя калонкі ў рэгіянальных газетах і часопісах, а таксама больш актыўна інтэграваць сваю творчасць у сацыяльныя сеткі:

— Саюз пісьменнікаў — перадавы ідэалагічны арграт нашай дзяржавы. Многія пакаленні беларусаў вырасталі на літаратурных творах Купалы, Коласа, Шамякіна, Танка, Караткевіча і многіх іншых знакамітых айчынных класікаў. Іх творчасць, грамадзянская пазіцыя, роўна як і героі іх твораў, былі і застаюцца прыкладамі высокай маральнасці, служэння грамадзянскаму абавязку і вернасці Айчыне. А радкі Янкі Купалы сталі ўвасабленнем нацыянальнай ідэі многіх пакаленняў беларусаў: «Людзьмі звацца». Мастацтва ўвогуле і літаратура

ў прыватнасці здольныя найбольш востра і выразна агляць сацыяльныя праблемы грамадства, паказваючы шлях вылячэння, прымушаючы звяртаць унутр сябе погляды мільёнаў людзей у свеце, незалежна ад дастатку і палітычных поглядаў. Заўважана, што трагічныя падзеі рэчаіснасці, якія адбываюцца на зломе эпох, нараджаюць самыя таленавітыя творы, напрыклад, «Вайну і мір» Льва Талстога, «Ціхі Дон» Міхаіла Шолохава, «Новую зямлю» Якуба Коласа, «Знак бяды» Васіля Быкава. Менавіта такі перыяд перажывае зараз сучаснае беларускае грамадства, ды і сусветнае ў цэлым, — адзначыў Ігар Луцкі. Ён пад-

Аляксандр Карлюкевіч.

крэсліў, што пісьменнікі — творчы авангард грамадства, які павінен быць больш актыўным у выяўленні грамадзянскай пазіцыі і абараняць духоўныя каштоўнасці і традыцыі народа.

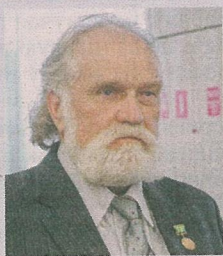
Міністр інфармацыі Уладзімір Пярцоў звярнуў увагу на тое, што форум адбываецца ў Год гістарычнай памяці і гэта абавязвае літаратараў змагацца ў сваіх творах за гістарычную праўду:

— У сённяшніх няпростых умовах важна, каб беларускія аўтары з дапамогай слова праўдзіва адлюстроўвалі сённяшні дзень роднай краіны ў сваіх творах, захоўвалі для будучых пакаленняў усё самае важнае і значнае. У Год гістарычнай памяці — памяць пра геаічны подзвіг і пакуты беларускага народа і тое, чым ён жыве сёння, чым па праве ганарыцца.

На сходзе закранулі пытанні неабходнасці папулярнасці беларускай літаратуры, падвалі вынікі дзейнасці грамадскай арганізацыі за пяць гадоў. За гэты перыяд у СПБ уступілі 142 аўтары, палова з якіх — маладыя творцы. Сярод новых членаў суполкі — 30 замежных пісьменнікаў. Між тым на з'ездзе канстатавалі, што за гэты ж перыяд з жыцця пайшлі 74 сябры. Іх памяць ушанавалі хвілінай маўчання.

Самы важны паказчык дзейнасці любога саюза пісьменнікаў — кнігі. Як правіла, найбольш станоўчую ацэнку маюць выданні, што пабачылі свет у дзяржаўных выдавецтвах. Сярод аўтараў, творы якіх атрымалі шырокае прызнанне чытачоў, — Георгій Марчук, Вячаслаў Бандарэнка, Уладзімір Саламаха, Віктар Праўдзін, Аляксандр Марціновіч, Алег Ждан, Уладзімір Гаўрыловіч, Васіль Шырکو. Мінутыя гады сталі плённымі і для паэтаў: добрыя водгукі атрымалі зборнікі вершаў Міколы Мятліцкага, Казіміра Камейшы, Алеся Бадака, Міхася Башлакова, Міхася Пазнякова, Андрэя Скарынкіна, Тамары Красновай-Гусачэнікі, Людмілы Кебіч, Алеся Казекі, Святланы Быкавай, Валерыя Грышкаўца, Віктара Шніпа, Навума Гальпіровіча. Уплывовай Саюз пісьменнікаў Беларусі лічыць творчасць драматурга Васіля Ткачова, краязнаўца Алеся Карлюкевіча, паэтаў-песеннікаў Івана Юркіна і Кастуся Цыбульскага і многіх іншых аўтараў.

Асабліва запатрабавана сёння літаратура для дзяцей. На гэтым полі працуюць прадстаўнікі розных пакаленняў літаратараў: Мікола Чарняўскі, Ніна Галіноўская, Уладзімір Мазго, Кацярына Хадасевіч-Лісавая, Генадзь Аўласенка. Важна, што многія дзіцячыя кнігі выдаюцца на беларускай мове: так маленькія чытачы глыбей пазнаюць каштоўнасці

Віктар ПРАЎДЗІН, пісьменнік: «Асабіста для мяне змена кіраўніка Саюза пісьменнікаў была зусім нечаканай. Але нічога не адбываецца проста так, заўсёды ёсць Божая воля, якая кіруе нашымі дзеяннямі і пачуццямі. І ўсё ж успамінаецца, як мы з Мікалаем Чаргінцом разам працавалі і стваралі творчую арганізацыю... Я многа пра яго ведаю і магу сказаць адно: гэта чалавек-матор. Між іншым, уразіла, колькі зроблена за гэтыя гады, асабліва Мінскім гарадскім аддзяленнем. Калі Міхась Пазнякоў пачынае расказаць пра яго дзейнасць, гэта можа доўжыцца не адну гадзіну».

Васіль ШЫРКО, пісьменнік, сцэнарыст: «У з'ездзе СПБ я ўдзельнічаў заўсёды і, натуральна, здзіўлены сёлета выбарамі. Натуральна, Мікалая Іванавіча замяніць цяжка, аднак у мяне няма ніякага сумнення, што Алесь Карлюкевіч з гэтым справіцца. Гэта цікавая асоба, якая заслугоўвае такую пасаду. Разважанні ж наконце ўсіх агульных праблем і пытанняў былі дужа

цікавыя, аднак хацелася б пачуць розныя меркаванні датычна якасці кніжнага афармлення. Апошнім часам гэтая тэма мяне вельмі непакоіць».

нацыянальнай культурнай традыцыі. Усе гэтыя гады СПБ актыўна супрацоўнічае з Міністэрствам адукацыі, што тычыцца ўзгаднення дапаможнікаў па беларускай літаратуры і планаў выдання кніг серыі «Школьная бібліятэка».

Між тым важным у творчай арганізацыі лічаць аднаўленне практыкі паездак груп пісьменнікаў па рэгіёнах краіны. Такія сустрэчы карысныя не толькі для ўмацавання ўзаемаадносін паміж творцамі, яны здольны падказаць новыя тэмы для будучых твораў. Неабходны для членаў Саюза пісьменнікаў і дыялог кіраўніцтва суполкі з прадстаўнікамі кніжных крам пра месца беларускіх выданняў на паліцах. Пытанне паўстае не ўпершыню, таму варыянт рашэння асабліва чаканы. Як падкрэсліў Мікалай Чаргінец, безумоўна, з боку СПБ неабходна дапамога і падтрымка айчынных літаратурных выданняў: часопісаў «Польмя», «Нёман», «Малодосць», газеты «ЛіМ» — своеасаблівых творчых лабараторый.

Важна, што падчас работы з'езда ўнеслі змены ў статут арганізацыі і правалі выбары старшыні і праўлення. Мікалай Чаргінец стаў ганаровым старшыняй Саюза пісьменнікаў Беларусі і ўнёс ініцыятыву перадаць паўнамоцтвы краязнаўцу, пісьменніку, журналісту, дырэктару — галоўнаму рэдактару Выдавецкага дома «Звязда» Алесю Карлюкевічу. Дэлегаты з'езда падтрымалі гэтую прапанову.

Мікалай ІВАНОЎ, расійскі пісьменнік і публіцыст, сакратар праўлення Саюза пісьменнікаў Расіі, сустаршыня Саюза пісьменнікаў Саюзнай дзяржавы: «У Беларусі на мерапрыемствах такога роду я далёка не ўпершыню. З многімі даўно знаёмы і маю вельмі цесныя кантакты. Так атрымалася, што сувязь з Саюзам пісьменнікаў Беларусі больш блізкая, чым з некаторымі рэгіянальнымі аддзяленнямі расійскай творчай суполкі. Людзі тут шырыя, адкрытыя, ахвотна пагаджаюцца з тымі ці іншымі ідэямі, хутка ўключаюцца ў пэўныя праекты. Мы гаворым на адной мове, глядзім у адзін бок. Праз год у нас адбудзецца з'езд Саюза пісьменнікаў Расіі, таму за падобным працэдурам мерапрыемствам мне як практыку вельмі цікава назіраць».

— Я ўдзячны за аказаны мне давер узначаліць пісьменніцкую арганізацыю краіны. Першыя словы вялікай павагі — асабіста Мікалаю Іванавічу Чаргінцу — за вашу дзейнасць, пазіцыю, якая выявілася ў кансалідацыі пісьменніцкай грамадскасці, пачынаючы з 2005 года, — сказаў Алесь Карлюкевіч. — Час паказвае, што зараз пісьменнікі як ніколі не толькі інжынеры чалавечых душ, але і салдаты слова. Таксама час патрабуе дадаць эвалюцыйным зменам новыя хуткасці. Сапраўды, не хапае публіцыстыкі. І, разам з тым, уражваюць прыклады, калі ў літаратуру ўвогуле і ў пісьменніцкі саюз прыходзяць журналісты грамадска-палітычных медыя.

Алесь Карлюкевіч таксама падкрэсліў, што сёння Саюз пісьменнікаў Беларусі складаецца з прадстаўнікоў розных куткоў краіны, і выказаў надзею, што ў Год гістарычнай памяці менавіта рэгіёны могуць стаць генератарам новых творчых мастацкіх ініцыятыв.

— Мы гатовы прыкласці максімум намаганняў для таго, каб наша літаратура як частка нацыянальнай культуры і далей развівалася паспяхова, — адзначыў Мікалай Чаргінец. — Як вядома, слова, народжанае сілай чалавечага духу і творчай думкі, здольна перабудаваць свет да лепшага. Вось чаму мы захоўваем, абараняем яго чысціню, вольнасць чаму мы адзіныя з народам Беларусі і яе Прэзідэнтам.

16 гадоў дзейнасці творчага аб'яднання даказалі: Саюз пісьменнікаў — моцная і згуртаваная суполка аднадумцаў. Як падсумаваў ганаровы старшыня, усе гэтыя гады сябрамі Саюза пісьменнікаў кіравала адно памкненне — працаваць на карысць Беларусі.

Яўгенія ШЫЦЬКА
Фота Кастуся ДРОБАВА